

ZDRAVSTVENI DOM DOMŽALE
Mestni trg 2
1230 Domžale

POSLOVNI IN FINANČNI NAČRT
ZDRAVSTVENEGA DOMA DOMŽALE
ZA LETO 2010

Domžale, 15.4.2010

Janez Svoltjšak, dr.med.spec.
direktor

VSEBINA:

- 1.Uvod**
- 2.Poslovni načrt za leto 2010**
- 3.Finančni načrt za leto 2010**
- 4.Načrt investicijskih vlaganj**
- 5.Zaključek**

1.UVOD

1.1.OSNOVNI PODATKI O ZAVODU

1.1.1.Predstavitev javnega zavoda Zdravstveni dom Domžale

Naziv: Zdravstveni dom Domžale
Naslov: Mestni trg 2, 1230 Domžale
Matična številka: 5500931000
Šifra dejavnosti: 86.210
Davčna številka: SI88946347
Št.podračuna: 01223-6030279918 pri Upravi za javna plačila
Telefon: (01) 72 45 100
Telefaks: (01) 72 14 459
www stran: <http://www.zd-domzale.si>

Ustanovitelji zavoda so občine Domžale, Lukovica, Mengeš, Moravče in Trzin. Ustanovitveni akt Odlok o ustanovitvi javnega zavoda Zdravstveni dom Domžale so sprejeli Občinski svet Občine Domžale dne 3.6.1998, Občinski svet Občine Lukovica dne 2.7.1998, Občinski svet občine Moravče dne 22.7.1998, Občinski svet Občine Mengeš dne 10.3.1999 ter Občinski svet Občine Trzin dne 10.7.2000. Odlok o spremembah Odloka o ustanovitvi javnega zavoda Zdravstveni dom Domžale so sprejeli Občinski svet Občine Domžale dne 7.6.2000, Občinski svet Občine Lukovica dne 11.12.2000, Občinski svet Občine Moravče dne 23.11.2000 ter Občinski svet Občine Mengeš dne 20.9.2000.

Zdravstveni dom Domžale zagotavlja osnovno zdravstveno varstvo na primarni ravni in storitve nekaterih specialističnih služb prebivalcem občin Domžale, Lukovica, Mengeš, Moravče in Trzin, skupaj preko 55.000 občanom.

Poslanstvo ZD je zagotavljati občanom čim boljše zdravstveno oskrbo v primeru bolezni in poškodb, izvajati učinkovito nujno medicinsko pomoč ter vzgajati in motivirati ljudi za zdrav način življenja.

1.1.2. Pregled dejavnosti

Na podlagi Odloka o ustanovitvi javnega zavoda Zdravstveni dom Domžale izvaja osnovno zdravstveno dejavnost na primarni ravni v skladu s 7. členom Zakona o zdravstveni dejavnosti, zlasti pa:

- organizira preventivno zdravstveno varstvo vseh skupin prebivalcev,
- izvaja nujno medicinsko pomoč,
- izvaja splošno medicino,
- izvaja zdravstveno varstvo žensk, otrok in mladine,
- izvaja patronažno varstvo ter laboratorijsko, RTG in drugo diagnostiko,
- izvaja in zagotavlja družinsko medicino,
- izvaja preventivno in kurativno zobozdravstvo vseh skupin prebivalstva,
- izvaja medicino dela, prometa in športa,
- izvaja fizioterapijo in rehabilitacijo,
- izvaja specialistično ambulantno dejavnost za področja, ki niso vezana na bolnišnično zdravljenje, v skladu z mrežo in potrebami javne zdravstvene službe občin Domžale, Lukovica, Mengeš, Moravče in Trzin.

Zavod je organiziran enovito in opravlja dejavnost v matičnem zdravstvenem domu v Domžalah ter v zdravstvenih postajah v Lukovici, Mengšu in Moravčah ter dislociranih ambulantah: splošna ambulanta Trzin, zobozdravstvena ambulanta v OŠ Trzin ter splošne ambulante v Domu upokojencev Domžale, Domu počitka Mengeš in DP Mengeš Enota Trzin.

Delo zavoda je organizirano v službah in sicer:

- služba splošne in urgentne medicine z reševalno službo
- služba zdravstvenega varstva žensk, otrok in mladine
- služba zdravstvenega varstva na domu
- socialna služba
- služba medicine dela, prometa in športa
- služba zobozdravstvenega varstva
- specialistične ambulante (diabetologija, psihiatrija, pulmologija, fizioterapija, mamografija, radiologija in ultrazvočna diagnostika)
- fizioterapija
- diagnostični laboratorij
- zdravstvena vzgoja
- tehnično vzdrževalne službe
- uprava zavoda.

1.2.ZAKONSKE IN DRUGE PRAVNE PODLAGE

1.2.1. Zakonske podlage za izvajanje dejavnosti zavodov:

- Zakon o zavodih (Uradni list RS, št. 12I/1991, 45I/1994 Odl.US: U-I-104/92, 8/1996, 18/1998 Odl.US: U-I-34/98, 36/2000-ZPDZC, 127/2006-ZJZP),
- Zakon o zdravstveni dejavnosti (Uradni list RS, št. 36/04, 23/05),
- Zakon o zdravniški službi (Uradni list RS št. 98/1999, 67/2002, 15/2003, 45/2003-UPB1, 63/2003 Odl.US: U-I-291-00-15, 2/2004, 36/2004-UPB2, 62/2004 Odl.US: U-I-321/02-12, 47/2006, 72/2006-UPB3, 15/2008-ZPacP, 58/2008),
- Določila Splošnega dogovora za leto 2009 ter 2010 z aneksi,
- Pogodbe o izvajanju programa zdravstvenih storitev za pogodbeno leto 2009 z aneksi ter 2010 z ZZS (v pripravi),
- Pogodbe z ostalimi plačniki zdravstvenih storitev (občine, podjetja, zdravniki zasebniki...).

1.2.2. Zakonske in druge pravne podlage za pripravo finančnega načrta:

- Zakon o javnih financah (Uradni list RS, št. 79/99, 124/00, 79/01, 30/02, 56/02-ZJU, 127/06-ZJZP, 14/07-ZSPDPO, 109/08 in 49/09),
- Zakon o računovodstvu (Uradni list RS, št. 23/99, 30/02-ZJF-C),
- Navodilo o pripravi finančnih načrtov posrednih uporabnikov državnega in občinskih proračunov (Uradni list št. 91/2000, 122/2000)
- Pravilnik o sestavljanju letnih poročil za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava (Uradni list RS, št. 115/02, 21/03, 134/03, 126/04, 120/07, 124/08),
- Pravilnik o enotnem kontnem načrtu za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava (Uradni list RS, št. 54/02, 117/02, 58/03, 134/03, 34/04, 75/04, 117/04, 141/04, 117/05, 138/06, 120/07 in 124/08),
- Pravilnik o razčlenjevanju in merjenju prihodkov in odhodkov pravnih oseb javnega prava (Uradni list RS, št. 134/03, 34/04, 13/05, 138/06 in 120/07),
- Pravilnik o načinu in stopnjah odpisa neopredmetenih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev (Uradni list RS, št. 45/05, 138/06 in 120/07),
- Pravilnik o določitvi neposrednih in posrednih uporabnikov državnega in občinskih proračunov (Uradni list RS, 46/03),

- Odlok o ustanovitvi javnega zavoda Zdravstveni dom Domžale,
- Statut Zdravstvenega doma Domžale.

1.3. IZHODIŠČA ZA PRIPRAVO POSLOVNEGA IN FINANČNEGA NAČRTA ZDRAVSTVENEGA DOMA DOMŽALE ZA LETO 2010

- Zdravstveni dom Domžale je posredni uporabnik občinskega proračuna, vendar je pretežno financiran s strani Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, zato smo pri pripravi Poslovnega in finančnega načrta za leto 2010 upoštevali usmeritve, izhodišča in finančne okvire, kot so opredeljeni v Splošnem dogovoru za leto 2010, ki je bil dokončno sprejet 25.3.2010 s sklepi Vlade RS, ki je odločila o spornih vprašanjih. Finančni načrt ima splošni del, ker glede na naravo in obseg dejavnosti, v skladu z 2. in 4.členom Navodila o pripravi finančnih načrtov posrednih uporabnikov državnega in občinskih proračunov, posebni del ni potreben,
- pri načrtovanju za leto 2010 smo upoštevali 1,3 % - no letno stopnjo inflacije (pomladanska napoved gospodarskih gibanj UMAR-ja); upoštevali smo tudi Dogovor o ukrepih na področju plač v javnem sektorju zaradi spremenjenih makroekonomskih razmer za obdobje 2009-2010, ki sta ga sprejela Vlada RS in reprezentativni sindikati javnega sektorja ter Aneks št.1 in št.2 h Kolektivni pogodbi za javni sektor; tretja četrtina odprave plačnih nesorazmerij se izvede s 1.10.2010, v letu 2010 se ne izplačuje sredstev za redno delovno uspešnost v višini 2 %,
- v Proračunskem memorandumu 2010-2011 je v zvezi z zaposlovanjem v javnem sektorju predvideno zmanjšanje števila zaposlenih za 1 %, glede na pripravo nadaljnjih protikriznih ukrepov Vlade pa je mogoče pričakovati zaostritev pogojev zaposlovanja z zmanjšanjem števila zaposlenih za 2 %. ZD Domžale bo v letu 2010 vodil restriktivno kadrovsko politiko, upoštevajoč obseg programov, dogovorjenih s Pogodbo o izvajanju programa zdravstvenih storitev za leto 2010, ki bo predvidoma sklenjena v mesecu aprilu 2010 in predviden obseg dela za ostale plačnike,
- v Finančnem načrtu za leto 2010 so ovrednoteni finančni učinki protikriznih ukrepov in ukrepov za zagotavljanje finančne vzdržnosti zdravstvene blagajne iz leta 2009, ki se neposredno nanašajo na izvajalce zdravstvenih storitev (2,5 % znižanje cen zdravstvenih storitev od 1.4.2009 dalje, sredstva za napredovanje zaposlenih bo moral zagotoviti ZD iz »lastnih virov«...,

zmanjšanje sredstev za amortizacijo za 20 %) in ostajajo v letu 2010 še naprej v veljavi,

- za prvo četrtletje leta 2010 se pri načrtovanju obsega dela izhaja iz Pogodbe o izvajanju programa zdravstvenih storitev za pogodbeno leto 2009 med ZD Domžale in ZZZS in Aneksov št.1 (povečanje programa zobozdravstva za odrasle za 1 tim od 1.9.2009 dalje) in št.2 (vključitev ambulante DP Mengeš, Enota Trzin v redno financiranje) k navedeni pogodbi, od 1.4.2010 pa se obseg dela načrtuje na osnovi določil Splošnega dogovora za leto 2010 in Pogodbe o izvajanju programa zdravstvenih storitev za leto 2010, ki je v pripravi,
- osnova za Finančni načrt leta 2010 so realizirani prihodki in odhodki za leto 2009, izkazani v Letnem poročilu ZD Domžale za preteklo leto in predvidevanja o realizaciji posameznih vrst prihodkov in odhodkov/stroškov v letu 2010,
- načrt investicijskih vlaganj je pripravljen na podlagi prioritet, ki jih je določil strokovni svet ZD Domžale,
- pri planiranju obsega dejavnosti in finančnih sredstev za leto 2010 so upoštevani tudi proračuni občin ustanoviteljic v delu, ki se nanaša na financiranje dejavnosti Zdravstvenega doma Domžale oz. sofinanciranju investicij skupnega pomena,
- na podlagi podatkov iz preteklega leta, podatkov prvega tromesečja leta 2010 ter z upoštevanjem makroekonomskih pogojev poslovanja v letu 2010, je ocenjen in finančno ovrednoten obseg programov, ki jih ZD Domžale izvaja za druge plačnike zdravstvenih storitev (zasebni zdravniki in zobozdravniki, samoplačniki, podjetja....).

2. POSLOVNI NAČRT ZA LETO 2010

izhaja iz dolgoročnega temeljnega cilja zavoda, ki je ohranjanje, krepitev in povrnitev zdravja prebivalcem območja, ki ga pokriva ZD Domžale. Poleg povečevanja števila prebivalcev se povečujejo potrebe po zdravstvenih storitvah zaradi:

- hitrega širjenja in razvoja medicinske znanosti,

- uvajanja sodobnih tehnoloških postopkov in novejših medicinskih materialov,
- nujnih sprememb v organizaciji zdravstvenega varstva, ki so posledica hitrega odpuščanja bolnikov v domačo oskrbo in prenos vodenja kroničnih bolnikov, vodenih v specialistično ambulantnih dejavnostih na primarno raven,
- staranja prebivalstva,
- razvoja informacijskih sistemov,
- pojava novih bolezni, možnosti množičnih katastrof in drugih nevarnosti, ki lahko nenadoma in resno ogrožajo zdravje prebivalstva.

2.1. IZHODIŠČA STROKOVNEGA DELA

V letu 2010 bomo opravljali preventivne in kurativne zdravstvene storitve za prebivalce na območju občin Domžale, Trzin, Mengeš, Lukovica in Moravče.

S Splošnim dogovorom za pogodbeno leto 2010 partnerji (Ministrstvo za zdravje, Zdravniška in Lekarniška zbornica Slovenije, Združenje zdravstvenih zavodov Slovenije, Skupnost slovenskih naravnih zdravilišč, Skupnost socialnih zavodov Slovenije, Skupnost organizacij za usposabljanje Slovenije in ZZZS) določijo program zdravstvenih storitev in izhodišča za njegovo izvajanje ter oblikovanje cen za leto 2010. V Splošnem dogovoru za leto 2010, ki je bil sprejet konec marca 2010, so med drugim zapisane tudi naslednje usmeritve:

- izvajalci programov v splošnih ambulantah, otroških in šolskih dispanzerjih bodo smiselno zmanjšali število kurativnih pregledov na primarni ravni in povečali število preventivnih pregledov ter zmanjšali število napotitev na sekundarno raven ,
- podpisniki dogovora bodo razvijali službo nujne medicinske pomoči,
- na področju obvladovanja izdatkov za zdravila bodo partnerji uveljavljali mehanizme stimuliranja in nadzora izvajalcev za varčnejše predpisovanje in izdajanje zdravil na recepte glede na raven ciljne vrednosti,
- podpisniki dogovora bodo sprejeli in izvajali ukrepe za zmanjšanje bolniške odsotnosti,
- za materiale, storitve in opremo, ki jih opredeli Ministrstvo za zdravje, se bodo izvajali centralni javni razpisi preko Ministrstva za zdravje, upoštevaje veljavne predpise,
- Ministrstvo za zdravje skupaj s partnerji po posameznih področjih določi razmejitve dela med primarno, sekundarno in terciarno ravni zdravstvenega varstva,

- partnerji bodo uvedli sistem upravljanja celovite kakovosti in izvajali aktivnosti zagotavljanja ter nenehnega izboljševanja kakovosti in varnosti zdravstvene oskrbe v skladu s sprejeto Nacionalno usmeritvijo za razvoj kakovosti v zdravstvu,
- Ministrstvo za zdravje v sodelovanju z Zdravniško zbornico, Lekarniško zbornico in ZZZS do 30.10.2010 pripravi kazalnike kakovosti in metodologijo za primarni, sekundarni in terciarni nivo, na podlagi katere se bo spremljalo strokovno delo izvajalcev.

(Splošni dogovor za pogodbeno leto 2010 z vsemi prilogami je objavljen na spletni strani ZZZS).

Izvajali bomo preventivne programe za otroke, šolarje in mladino, vključevali se bomo v republiške preventivne programe za bolezni srca in ožilja, raka na debelem črevesju, raka na dojki in raka na materničnem vratu. S strani občin UE Domžale, Kamnik in Komenda pričakujemo tudi v letu 2010 sofinanciranje kliničnih pregledov dojk, cepljenj proti klopnemu meningoencefalitisu ter storitev specialnega pedagoga in logopeda najmanj v obsegu preteklega leta.

Izvajale se bodo zdravstveno vzgojne delavnice v okviru programa CINDI, »materinska šola«, zdravstveno vzgojno delo in svetovanje patronažne službe v lokalnih skupnostih, delo klubov zdravljenih alkoholikov ter programi zdravstvene in zobozdravstvene vzgoje v vrtcih in šolah celotnega območja, ki ga pokriva ZD Domžale.

2.2. DELOVNI PROGRAM

Program bomo opravljali v skladu s Pogodbo o izvajanju programa zdravstvenih storitev za leto 2010, ki bo predvidoma podpisana do konca aprila 2010.

V prvem tromesečju leta 2009 je bila veljavna še Pogodba leta 2009. Z Aneksom št. 1 k Pogodbi 2009 je bilo dogovorjeno povečanje programa zobozdravstva za odrasle od 3,09 na 4,09 timov od 1.9.2009 dalje, z Aneksom št.2 k Pogodbi 2009 pa se je v redno financiranje vključila ambulanta DU Mengeš, Enota Trzin od 1.1.2010 dalje v obsegu 0,19 tima.

Od oktobra 2009 je v dejavnosti zobozdravstvenega varstva za odrasle in mladino uvedena glavarina, kar pomeni, da je obseg programa in finančnih sredstev odvisen tudi od števila opredeljenih oseb.

2.2.1. Program, ki se izvaja po pogodbi z ZZS

Dejavnost	Štev.nosilcev/ ekip	Štev.delavcev iz ur	Število storitev
1.OSNOVNA ZDRAVSTVENA DEJAVNOST		125,76	
- Splošne ambulante od tega prev.program – srčno žilna obolenja*	11,10	31,63	305.117 K iz obiskov 316.861 K iz glavarine 15.787 K/ 1.214 pregledov
- Otroški dispanzer (kurativa)	1,12	3,53	31.030 K iz obiskov 31.972 K iz glavarine
- Otroški dispanzer (preventiva)	0,63	2,46	30.654 K iz obiskov
- Šolski dispanzer (kurativa)	2,05	6,46	56.795 K iz obiskov 58.519 K iz glavarine
- Šolski dispanzer (preventiva)	0,40	1,56	18.578 K iz obiskov
- Dispanzer za žene od tega prev.program**	3,00	9,33	87.582 K iz obiskov 84.075 K iz glavarine 3.603 K/brisov
- Antikoagulantna ambulanta	0,50	1,85	26.023 točk
- Fizioterapija	6,78	7,93	126.128 točk
- Dispanzer za mentalno zdravje (psiholog, logoped, socialna delavka)	3,00	4,69	69.249 točk
- Patronažna služba in nega na domu	20,90	24,45	340.220 točk
- Splošna ambulanta v soc.zavodu	1,41	4,02	38.758 K/pavšal
- Dežurna služba in nujna medicinska pomoč(enota NMP C + 0,27 NMP-dežurstvo)	5,93	17,83	pavšal
- Zdravstvena vzgoja	2,97	3,47	pavšal
- Zdrav.vzgojne delavnice***		0,69	80 delavnic+28 ind.svet.
- Razvojni ambulanta	1,00	5,86	pavšal
2)SPEC.AMB.DEJAVNOST		12,91	
- Pulmologija	0,75	3,12	46.474 točk/3.855 obiskov
- Psihijatrija	1,00	2,41	37.959 točk/2.963 obiskov
- RTG	0,17	0,88	14.736 točk
- Ultrazvok	0,16	0,38	7.899 točk
- Fiziatrija	1,00	2,41	37.959 točk/3.974 obiskov
- Diabetologija	0,38	1,78	20.678 točk/2.849 obiskov
- Mamografija	0,54	1,93	29.385 točk/3.055 storitev
3)ZOBOZDRAVSTENA DEJAVNOST		34,09	
- Zobozdravstvo za odrasle	4,09	12,23	193.616 točk
- Zobozdravstvo za mladino	4,16	10,48	133.370 točk
- Ortodontija	1,79	6,41	111.472 točk
- Pedontologija	0,65	1,64	22.792 točk
- Zobozdravstvena vzgoja	2,85	3,33	pavšal
4)REŠEVALNA SLUŽBA		17,32	
- sanitetni prevozi - dializa	2,89	3,38	287.233 točk
- sanitetni prevozi - ostali	2,76	3,23	274.716 točk
- nenujni reš.prevozi s spremljevalcem	1,99	4,68	197.925 točk
- nujni reš.prevozi	0,50	6,03	Pavšal
SKUPAJ		190,08	

a) Dodatna pojasnila

*preventivni program v splošnih ambulantah za preprečevanje srčno žilnih obolenj je načrtovan v višini 15 % opredeljenih oseb v starosti:

- moški od 35 do vključno 65 let
- ženske od 45 do vključno 75 let

**preventivni program v dispanzerju za žene (odvzem brisa na malignost iz preventivnega namena) je načrtovan v višini 1/3 opredeljenih žensk v starosti od 20 – 64 let

*** plan zdravstveno vzgojnih delavnic za leto 2010

- 6 delavnic »ZDRAVO HUJŠANJE«
- 6 delavnic »ZDRAVA PREHRANA«
- 6 delavnic »TELESNA DEJAVNOST-GIBANJE«
- 1 delavnica »DA, OPUŠČAM KAJENJE«
- 23 krajših delavnic »ŽIVLJENJSKI SLOG«
- 20 krajših delavnic »TEST HOJE«
- 18 krajših delavnic »DEJAVNIKI TVEGANJA«
- 28 individualnih svetovanj »DA, OPUŠČAM KAJENJE«.

b) Spremembe v letu 2010

Obseg programov in kadrovski normativi v večini dejavnosti ostajajo v okvirih preteklega leta. Upoštevajoč določila Splošnega dogovora za leto 2010 pa je v Pogodbi z ZZS za letošnje leto pričakovati:

- povečan preventivni program za preprečevanje srčno žilnih obolenj v splošnih ambulantah zaradi večjega števila opredeljenih oseb,
- v dejavnosti otroškega in šolskega dispanzerja se ne spreminja število nosilcev/ekip; glede na število opravljenih storitev v letu 2009 se nekoliko povečuje program otroškega dispanzerja – preventiva (za 0,12 tima) in sorazmerno zmanjša program otroškega dispanzerja – kurativa; zmanjša se program šolskega dispanzerja – preventiva (za 0,05 tima) in v enakem obsegu poveča program šolskega dispanzerja – kurativa,
- v dispanzerju za žene se poslabšuje kadrovski normativ (za 0,50 dipl.med.sestre/ekipo) ob nespremenjenem delovnem normativu; nižji je plan preventive, ker se opredeljeni pacienti za dr.Šelihovo, ki je v letu 2007 opustila zasebno ginekološko dejavnost, ne prištevajo več v glavarino ZD,
- v dejavnosti dežurne službe je upoštevano, da čas ob sobotah od 7h do 14h ni več čas dežurstva,

- v zobozdravstvu za odrasle in ortodontiji se ob nespremenjenih delovnih normativih poslabšuje financirano število kadrov (za 0,50 zobotehnik/ekipo)
- skladno z novim Pravilnikom o prevozi se spreminja mreža reševalnih prevozov. Poleg nujnih in nenujnih reševalnih prevozov s spremljevalcem se bodo opravljali tudi sanitetni prevozi (prevozi na dializo, na obsevanja in kemoterapijo in ostali sanitetni prevozi).

Program, ki se opravlja po pogodbi z ZZZS, predstavlja cca. 90 % celotnega programa Zdravstvenega doma Domžale.

2.2.2. Program za druge uporabnike – plačnike zdravstvenih storitev

Približno 10 % programa se bo v letu 2010 izvajalo za druge uporabnike oz. plačnike zdravstvenih storitev in sicer:

- storitve, ki se financirajo iz proračunov občin (mrliški ogledi, klinični pregledi dojk, dejavnost specialnega pedagoga ter logopeda, dodatni preventivni programi...),
- storitve, ki se opravljajo po naročilu zasebnih zdravnikov in zobozdravnikov (diagnostični laboratorij, zobni RTG, storitve fiziološkega laboratorija, psihološki pregledi za medicino dela, prometa in športa, administrativne storitve, storitve sterilizacije in pranja....),
- storitve za podjetja in samoplačnike (storitve medicine dela, samoplačniške storitve v zobozdravstvu, ortopedski ambulantni, diagnostičnem laboratoriju, ginekologiji-meritve nuhalne svetline in druge storitve, fizioterapiji, 24 urno merjenje krvnega pritiska, cepljenja.....).

Na podlagi podatkov prvega tromesečja ocenjujemo, da se bo v letu 2010 zaradi zmanjševanja kupne moči prebivalstva in gospodarske krize še zmanjšal obseg tovrstnih storitev.

2.3. Urgentna in dežurna služba

je od 1.4.2009 ustrezno financirana, to je v obsegu, kot se dejansko izvaja.

Od 1.4.2010 čas ob sobotah dopoldan (od 7h do 14h) ni več čas dežurstva, čemur bo treba prilagoditi tudi organizacijo dežurne službe.

2.4. Sodelovanje z zasebniki - koncesionarji

Še naprej bomo sodelovali z zasebniki v obsegu in obliki kot do sedaj, ker menimo, da je sodelovanje z zasebnimi zdravniki s koncesijo v ZD Domžale ustrezno urejeno in ni večjih problemov. Zasebnike bomo vključevali tudi v organizacijo nadomestne urgentne službe. V sodelovanju z občinami si bomo prizadevali rešiti problem prisotnosti zdravnikov v nadomestni urgentni službi ob petkih popoldne.

Zdravstveni dom Domžale ne nasprotuje odhodom posameznih zdravnikov-koncesionarjev iz objekta ZD Domžale, ker se s tem sproščajo prostori za širitev naših dejavnosti.

Poleg sodelovanja na strokovnem področju bomo nadaljevali sodelovanje na poslovnem področju (naročanje diagnostičnih preiskav v zavodu, opravljanje nekaterih administrativnih storitev...)

Občinam smo poslali predlog za povečanje najemnin na podlagi s strani pooblaščenega cenilca izdelane cenitve.

2.5. Čakalne dobe

se ob nespremenjenem obsegu programov in naraščajočemu številu prebivalcev in njihove večje zahtevnosti ne bodo skrajševale in bodo predvidoma sledeče:

Dejavnost	čakalna doba v letu 2009
Ginekologija	od 60 do 90 dni
Fizioterapija	do 30 dni
Fizioterapija	do 7 dni
Mamografija	do 180 dni
Pulmologija	do 7 dni
Diabetologija	do 60 dni
Zobozdravstvo za odrasle (Moravče, Lukovica)	do 300 dni - konservativa do 2160 dni – protetika
Zobozdravstvo za odrasle (Domžale)	do 150 dni –konservativa do 150 dni -protetika
Ortodontija	od 1,5-5 let

V ostalih dejavnostih ni čakalnih dob.

2.6. Obravnava pritožb, spremljanje zadovoljstva uporabnikov in zaposlenih

Tekoče bomo spremljali pritožbe uporabnikov in ukrepali. Kvaliteto dela bomo nadzorovali in izboljševali z internimi strokovnimi nadzori.

Z anketami bomo ugotavljali stopnjo zadovoljstva uporabnikov naših storitev in zaposlenih in na podlagi ugotovitev sprejeli ustrezne izboljšave.

2.7. Kadri in strokovno izobraževanje

Nadaljevali bomo s specializacijami, podiplomskim in dodiplomskim izobraževanjem in sicer so v teku:

- 4 specializacije iz družinske medicine,
- 1 specializacija iz pediatrije (ena že zaključena v februarju 2010),
- 3 srednje medicinske sestre nadaljujejo študij ob delu na visoki šoli za zdravstvo (delno sofinanciranje),
- 1 voznik reševalec se ob delu izobražuje za poklic zdravstvenega tehnika (delno sofinanciranje).

Vsem zaposlenim bomo omogočali strokovno izobraževanje za pridobitev licenc in za pridobitev novih znanj, za katere bomo presodili, da so v interesu ZD Domžale in uporabnikov. Zaradi varčevanja se bodo iskale cenejše oblike s poudarkom na večjem obsegu internega izobraževanja.

Še naprej bomo omogočali opravljanje pripravništva in izvajanje praktičnega pouka in klinične prakse dijakom in študentom z bivališčem v UE Domžale.

Vodili bomo restriktivno kadrovske politiko v okviru veljavnih (in financiranih) kadrovskih normativov.

Število in izobrazbena struktura zaposlenih na dan 31.12.2010 (brez pripravnikov):

- specialisti	24
- zdravniki, zobozdravniki	10
- specializanti	5
- dipl.med.sestra	14
- ostali-visoka izobrazba	16
- višje med.sestre	12
- ostali-višja izobrazba	5
- medicinski tehniki	46

- ostali-srednja izobrazba	19
- IV., III., II., I. stopnja skupaj	21
SKUPAJ	172

2.8. Informatizacija

Zdravstveni dom je vključen v nacionalni projekt e-zdravje, ki ga vodi Ministrstvo za zdravje RS in s katerim naj bi dolgoročno uvedli e-poslovanje v vse segmente zdravstva.

V letu 2010 bomo v zavodu izvedli združevanje podatkovnih baz, s čimer se bodo združili v eno bazo na lokaciji Domžale vsi podatki, ki so sedaj na dislociranih enotah. Podatki bodo dostopni na enem mestu za vse analize in obdelave, poskrbljeno bo tudi za ustrezno varovanje in arhiviranje.

V planu investicij je predviden tudi nakup in inštalacija novega terminalskega strežnika, kar pomeni manjšo obremenitev in manj zahtevno vzdrževanje ter večjo zamenljivost delovnih postaj.

2.9. Poslovni cilji

Glavna poslovna cilja leta 2010 sta 100 % izvedba delovnih programov in uravnotežena bilanca prihodkov in odhodkov. Temu cilju bomo prilagajali način in obseg gospodarjenja z materialnimi in finančnimi sredstvi in optimalno kadrovske zasedbo.

3. FINANČNI NAČRT ZA LETO 2010

3.1. Izhodišča za načrtovanje za leto 2010 so:

- Splošni dogovor za pogodbeno leto 2009 z aneksi in za leto 2010, ki določata elemente, njihovo višino in metodologijo za ovrednotenje programov zdravstvenih storitev,
- Pogodba za leto 2008 z ZZS, Aneks št.1 in 2 k tej pogodbi in predlog Pogodbe za leto 2010 (v pripravi),
- rast cen življenjskih potrebščin v višini 1,3 %
- ocena o obsegu programov, ki se bodo opravljali za druge plačnike storitev na podlagi podatkov za preteklo leto in prvo tromesečje leta 2010,
- predvideni varčevalni ukrepi, s katerimi bo ZD zagotovil izravnano bilanco prihodkov in odhodkov za leto 2010.

3.2. Plan prihodkov in odhodkov za leto 2010 (fakturirana realizacija)

	Leto 2009	FN 2010	Strukt. v %	Indeks FN10/R09
A) Prihodki od poslovanja (1+2)	8.054.157	8.154.276	99,2	101,2
1. Prihodki od prodaje proizv. in storitev	8.049.480	8.149.538	99,1	101,2
1.1. Prihodki od ZZS za obvezni program	6.153.382	6.211.863	75,5	101,0
1.2. Prih. od ZZS za refundacijo stroškov pripravnikov in specializantov	177.734	174.702	2,1	98,3
1.3. Prihodki iz prostovoljnih zavarovanj	611.321	688.594	8,5	112,6
1.4. Prihodki od doplačil	12.970	3.028		23,3
1.5. Prihodki iz državnega proračuna				
1.6. Prihodki iz občinskih proračunov	128.902	118.412	1,4	91,9
1.7. Prihodki od prodaje storitev na trgu-samoplačniki	381.989	332.008	4,0	86,9
1.8. Prihodki od prodaje storitev na trgu-podjetja	172.041	150.582	1,8	87,5
1.9. Prihodki od prodaje storitev na trgu-od zaseb. zdravnikov in zobozdrav.	152.989	144.900	1,8	94,7
1.10. Prihodki od najemnin in nadomestil funkcionalnih stroškov	149.976	151.926	1,9	101,3
1.11. Prihodki iz preteklih let in drugi prihodki iz poslovanja	91.088	59.474	0,7	65,3
1.12. Namenski prihodki (razlika med fin. in obračunano amortizacijo)	17.088	114.049	1,4	667,4
2. Prihodki od prodaje materiala	4677	4.738	0,1	101,3

B) Finančni prihodki	83.429	52.187	0,6	62,6
C) Drugi prihodki	19.916	15.283	0,2	76,7
Č) Prevrednotevalni posl.prihodki	500	1.030		206,0
D) CELOTNI PRIHODKI	8.158.002	8.222.776	100,0	100,8
E) Stroški materiala in storitev	2.548.162	2.510.187	30,5	98,5
1. Stroški materiala	903.046	904.717	11,0	100,2
2. Stroški storitev	1.645.116	1.605.470	19,5	97,8
F) Stroški dela (1+2+3)	5.173.642	5.303.643	64,5	102,5
1. Plače in nadomestila plač	3.936.949	4.040.409	49,1	102,6
2. Prisp.za socialno varnost delodajalcev	636.617	650.058	7,9	102,1
3. Drugi stroški dela	600.076	613.176	7,5	102,2
3.1. Povračila stroškov prevoza na delo	140.946	142.778	1,7	101,3
3.2. Povračila stroškov prehrane	148.956	145.035	1,8	97,4
3.3. Regres za letni dopust	120.400	124.560	1,5	103,5
3.4. Odpravnine, jub.nagrade, sol.pomoči,drugo	43.617	53.520	0,7	122,7
3.5. Stroški dodatnega pok.zavarovanja	146.157	147.283	1,8	100,8
G)Amortizacija	361.996	390.956	4,8	108,0
J)Ostali drugi stroški	9.100	9.218	0,1	101,3
K)Finančni odhodki	95	96		101,1
L)Drugi odhodki	2.129	2.156		101,3
M)Prevrednotevalni posl.odhodki	6.436	6.520	0,1	101,3
N)CELOTNI ODHODKI	8.101.560	8.222.776	100,0	101,5
O)PRESEŽEK PRIHODKOV NAD ODHODKI	56.442			

Prihodki:

Načrtovani celotni prihodki za leto 2010 znašajo 8.222.776 € in so za 0,8 % višji od doseženih v letu 2009.

Prihodki od opravljanja storitev v letu 2010 predstavljajo 99 % vseh prihodkov, od tega so pretežni del (86,1 % vseh prihodkov) prihodki od Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, od prostovoljnih zavarovanj in doplačil.

Zaradi povečanja nekaterih programov (zobozdravstvo za odrasle od septembra 2009, ambulanta DP Mengeš, Enota Trzin od 1.1.2010), višje glavarine, ukinitve nekaterih varčevalnih ukrepov sprejetih v letu 2009 in pričakovane uskladitve $\frac{3}{4}$ nesorazmerja v plačah s 1.10.2010, se bodo prihodki od ZZZS povečali za 1 %. Pri tem je že upoštevano zmanjšanje sredstev zaradi 2,5 % znižanja cen zdravstvenih storitev, zmanjšanje deleža, ki se financira iz obveznega zavarovanja v dejavnosti zobozdravstva-protetika in nenujnih reševalnih prevozov, poslabšanje kadrovskih normativov v ginekologiji, zobozdravstvu za odrasle in ortodontiji in spremembe pri trajanju dežurne

službe. Pri oceni višine prihodkov so upoštevane tudi nekatere specifike v financiranju dejavnosti (npr. glavarina, plačevanje specialističnih dejavnosti.....).

Prihodki od prostovoljnih zavarovanj (Vzajemna, Triglav in Adriatic) bodo znatno višji kot v preteklem letu zaradi spremembe deleža stroškov, ki se pokrivajo iz dodatnega zavarovanja v dejavnosti zobozdravstvo-protetika in nenujnih reševalnih prevozov.

Pričakujemo nekoliko nižje prihodke iz občinskih proračunov, ker je bilo v letu 2009 v prihodkih zajeto tudi sofinanciranje dežurne službe za prvo tromesečje leta 2009, ki za ta čas ni bilo sistemsko urejen. Prihodki iz občinskih proračunov predstavljajo plačilo za opravljene zdravstvene storitve za "nadstandardni program" in nekatere pravice iz zdravstvenega zavarovanja, ki jih financirajo lokalne skupnosti (npr. mrliško ogledna služba). V preteklih letih smo imeli sklenjene pogodbe o sofinanciranju storitev specialnega pedagoga in kliničnih pregledov dojk z občinami Domžale, Mengeš, Lukovica, Moravče in Trzin (za klinične preglede dojk tudi z občinama Kamnik in Komenda). Občina Domžale pa je dodatno sofinancirala cepljenja proti klopnemu meningoencefalitisu in logopedске obravnave za otroke s stalnim bivališčem v občini. Za leto 2010 pričakujemo, da bodo občine soustanoviteljice nadaljevale s sofinanciranjem navedenih programov.

Prihodki od samoplačnikov, podjetij (storitve medicine dela) in od zasebnih zdravnikov in zobozdravnikov ne bodo dosegli višine preteklega leta, kar je možno oceniti iz podatkov prvega tromesečja.

Prihodki od najemnin in nadomestil funkcionalnih stroškov se povečujejo s stopnjo rasti cen. Višji prihodki zaradi povišanja najemnin še niso upoštevani.

Prihodki iz preteklih let in drugi prihodki iz poslovanja, kamor poleg prihodkov iz preteklih let sodijo tudi prihodki iz počitniške dejavnosti, nagrada Sklada RS za vzpodbujanje zaposlovanja invalidov, prihodki iz konvencij, refundacija stroškov nevrofizioterapevta s strani OŠ Roje, donacije, naknadno izterjane terjatve .... predstavljajo 0,7 % vseh prihodkov in se bodo glede na preteklo leto znatno znižali.

Ker so tudi v letu 2010 v cenah zdravstvenih storitev sredstva za amortizacijo znižana za 20 % (eden od varčevalnih ukrepov ZZZS iz leta 2009) in ker se zaradi intenzivnega investiranja v preteklih letih obračunana amortizacija povečuje z 8 % stopnjo rasti, se povečuje razlika med »financirano in obračunano amortizacijo«, ki se preko namenskih prihodkov pokriva iz dolgoročnih časovnih

razmejitev, oblikovanih v preteklih letih, ko je bila financirana amortizacija višja od obračunane.

Finančni prihodki predstavljajo obresti od depozitov začasno prostih denarnih sredstev in bodo zaradi padanja obrestnih mer in razpoložljivih prostih denarnih sredstev nižji kot v preteklem letu.

Odhodki:

Načrtovani celotni odhodki leta 2010 so usklajeni s celotnimi prihodki in bodo predvidoma za 1,5 % višji od doseženih v letu 2009.

Med odhodki so najpomembnejša postavka stroški dela (64,5 % vseh odhodkov). Stroški plač in nadomestil se v letu 2010 povečujejo z indeksom 102,6 zaradi odprave tretje četrtine nesorazmerja v plačah s 1.10.2010 ter rednih napredovanj zaposlenih. Med stroški dela bodo nadpovprečno porastli stroški odpravnin zaradi večjega števila pričakovanih upokojitev tekom leta.

Stroški materiala in storitev so načrtovani v višini 2.510.187 € in se bodo znižali za 1,5 % glede na dosežene v letu 2009. Zmanjšanje stroškov bo možno s splošnim varčevanjem in doseganjem ugodnejših cen pri dobaviteljih. Kot je razvidno iz preglednice, načrtujemo zmanjšanje stroškov pri:

- stroških materiala za diagnostični laboratorij in drugega zdravstvenega in nezdravstvenega materiala (varčevanje pri naročanju laboratorijskih storitev in manjši obseg naročenih storitev zasebnih zdravnikov, varčevanje pri porabi materialov),
- stroških RTG filmov (manjša poraba zaradi digitalne tehnologije, nižje cene filmov),
- stroških ogrevanja (prenova ogrevalnega sistema),
- stroških vzdrževanja vozil (novejši vozni park, manj škodnih primerov),
- stroških tekočega vzdrževanja (izvedla se bodo samo najbolj nujna dela),
- stroških zdravstvenih storitev – dežurstva (manjše število zdravnikov zasebnikov, ki so vključeni v dežurstvo),
- stroških laboratorijskih storitev zunanjih laboratorijev,
- stroških strokovnega izobraževanja,
- stroških pogodbenega dela.

Zaradi povečanega obsega dejavnosti pa pričakujemo nadpovprečen porast stroškov zobozdravstvenega materiala in zobotehničnih storitev ter pogonskega goriva (več opravljenih reševalnih prevozov). Zaradi neodložljivih

investicijskih vzdrževalnih del, ki se bodo opravila skladno s sprejetim planom, se povečujejo stroški investicijskega vzdrževanja z indeksom 318,5.

Ostale postavke so ocenjene na podlagi podatkov za prvo tromesečje leta 2010 in splošne in specifičnih stopenj rasti cen v letu 2010.

Načrtovani stroški materiala in storitev za leto 2010 – primerjalno z letom 2009

Vrsta stroškov/odhodkov	2009	2010	Ind.10/09
Zdravila	101.239	103.263	102,0
Cepiva	57.783	58.939	102,0
Sanitetni material	48.817	49.452	101,3
Zobozdravstveni material	73.999	76.959	104,0
Material za diagnostični laboratorij	117.203	114.859	98,0
RTG filmi	33.933	25.450	75,0
Pisarniški material	64.925	64.925	100,0
Strokovna literatura, časopisi	9.369	9.369	100,0
Pralna in čistilna sredstva, papirna konfekcija	40.620	41.148	101,3
Delovna obleka in obutev	29.220	29.600	101,3
Drugi stroški materiala – zdravstveni, nezdrav.	130.437	133.046	102,0
Material za popravila in vzdrževanje	12.315	12.475	101,3
Por.voda	30.937	32.020	103,5
Pogonsko gorivo	40.624	42.655	105,0
Električna energija	72.222	73.161	101,3
Ogrevanje	39.025	37.074	95,0
Stroški materiala iz preteklih let	318	322	101,3
STROŠKI MATERIALA	903.046	904.717	100,2
Poštna storitve	11.582	11.733	101,3
Telefonske storitve	30.434	30.830	101,3
Komunalne storitve	9.772	9.899	101,3
Stroški vzdrževanja vozil	31.895	30.300	95,0
Stroški vzdrževanja medicinske in druge opreme	66.920	67.790	101,3
Storitve tekočega vzdrževanja	54.755	49.280	90,0
Investicijsko vzdrževanje	30.300	96.500	318,5
Kilometrina	6.049	6.128	101,3
Laboratorijske storitve zunanjih laboratorijev	206.529	196.202	95,0
Ostale zdrav.storitve (dežurstva, DU..)	174.418	152.674	87,5
Storitve-zobotehnične	125.774	132.062	105,0
Prevozi na dializo in OI	161.501	163.600	101,3
Storitve strokovnega izobraževanja	105.823	95.043	89,8
Stroški plačilnega prometa, bančne storitve	2.223	2.252	101,3
Drugi stroški storitev (ŠS, varstvo pri delu, razni 1	21.319	21.596	101,3

x stroški)			
Računalniške in druge intelekt. storitve	55.171	55.888	101,3
Zavarovalne premije	39.895	40.414	101,3
Reprezentanca	835	846	101,3
Zakupnine,najemnine	18.212	18.449	101,3
Storitve po podjemnih in avtorskih pogodbah	484.893	423.984	87,4
STROŠKI STORITEV	1.645.116	1.605.470	97,6
STROŠKI MATERIALA IN STORITEV	2.548.162	2.510.187	98,5

Zaradi obsežnega investiranja v medicinsko in drugo opremo v preteklih letih se povečuje obračunana amortizacija, ki bo predvidoma za 114.049 € presegla znesek amortizacijskih sredstev, vkalkuliranih v cene zdravstvenih storitev.

Za leto 2010 načrtujemo izravnano bilanco prihodkov in odhodkov po načelu fakturirane realizacije.

4. NAČRT INVESTICIJSKIH VLAGANJ

V letu 2010 planiramo obseg investicijskih vlaganj, usklajen z razpoložljivimi viri za ta namen. Prioritete, ki jih je določil strokovni svet zavoda, so:

1. Investicije

Zap.št.	Seznam opreme oz. opis investicije	Okvirna cena v EUR
1.	Neurgentno reševalno vozilo	110.400
2.	2 avtomobila za patronažno službo	20.400
3.	2 avtomatska defibrilatorja	8.500
4.	Defibrilator Life pack	4.500
5.	Monitor EKG	5.000
6.	EKG za urgentno službo	4.500
7.	Hladilnik za diagnostični laboratorij, podpultni zamrzovalnik	4.100
8.	Računalniška oprema (strežnik, združevanje podatkovih baz)	20.000
9.	Računalniška oprema (zamenjava in dokup računalnikov, računalniški programi)	20.000
10.	Informacijski sistem LABIS za diagn.lab. ZP Moravče	6.000
11.	Ekrani za zobne ambulante za potrebe elektronskega pošiljanja rtg posnetkov zob	2.800
12.	Računalnik in stropni projektor za zdrav.vzgojo	2.000
13.	Spirometer za medicino dela	3.000
14.	Spirometer za ATD dispanzer	3.000
15.	Pregledna miza za UZ, ortoped	1.800
16.	Pohištvena oprema (kartotečne omare, garderobne	23.000

	omare, oprema ambulante za fizioterapijo, ostalo)	
17.	Izdelava projektne dokumentacije za izboljšanje energetske učinkovitosti objektov	20.000
18.	Aparature in oprema manjših vrednosti	15.000
19.	Drobni inventar skupaj	25.000
	SKUPAJ	299.000
	Digitalni RTG aparat za slikanje zob*	80.776
	Hematološki analizator za ZP Moravče*	11.011
	SKUPAJ	390.787

*javno naročilo izvedeno v letu 2009, dobava in račun v letu 2010

Vir sredstev za investicije so amortizacijska sredstva leta 2010.

2. Investicijsko vzdrževalna dela

Kot prioriteta so za leto 2010 opredeljena naslednja (večja) investicijsko vzdrževalna dela.:

- ureditev prostora za izolacijo na zahtevo zdravstvenega inšpektorja: 13.000 €
- delna posodobitev elektroinstalacij , napetostna zaščita, varnostna razsvetljava: 22.000 €
- obnova zunanje izolacije trakta A: 45.000 €
- ureditev prostora za dojenje: 3.300 €
- obloga stopnišča v traktu C: 9.000 €

Stroški investicijskega vzdrževanja se pokrivajo iz tekočih prihodkov leta 2010.

5. ZAKLJUČEK

Poslovni in finančni načrt ZD Domžale za leto 2010 je pripravljen na osnovi izhodišč, ki veljajo v času priprave tega gradiva. V kolikor se zaradi protikriznih in varčevalnih ukrepov spremenijo izhodišča in pogoji financiranja zdravstvene dejavnosti v letu 2010, ki bodo vplivala na znižanje prihodkov in bomo zaradi tega predvidevali negativen poslovni izid leta 2010, bomo svetu zavoda v čimkrajšem času predložili Rebalans FN 2010. Z Rebalansom bomo opredelili dodatne varčevalne ukrepe v okviru finančnih in strokovnih možnosti in določili nove vire financiranja za izvedbo nujnih investicijsko vzdrževalnih del (presežek prihodkov nad odhodki preteklih let, višje najemnine...).

Direktor:
Janez Svobljak, dr.med.spec.

